

FUNCTIONARISSEN RONDOM SOCIALE VEILIGHEID

Vertrouwenswerk, je staat er niet alleen voor

Frank Huiting is vertrouwenspersoon voor studenten op één van de locaties van ROC Noorderpoort in Groningen. Hij is hiermee een toegankelijk aanspreekpunt voor meldingen en klachten over sociale onveiligheid en ongewenst gedrag. “We stimuleren integer gedrag en gaan ongewenst gedrag tegen”, vat hij het werk van hem en zijn collega samen. “Een mooie taak, juist omdat we ook inzetten op preventie door preciaire onderwerpen bespreekbaar te maken. Het voorkomen van onveilige en ongewenste situaties begint vaak met bewustwording. Dat doen we samen met vele collega’s binnen en buiten de school.”

Tekst
Brigitte Bloem

Beeld
Boris Schmidt Fotografie

Op één van de locaties behandelt Frank samen met zijn collega Carlien Solle meldingen en klachten van studenten over ongewenst gedrag. Daarnaast zijn ze bezig met preventie. Op de locatie van ROC Noorderpoort volgen zo’n 2.500 studenten een zorg- en welzijnsopleiding. “Bij sociale onveiligheid kun je denken aan allerlei thema’s, zoals het tegengaan van pestgedrag, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar ook sociale uitsluiting en discriminatie”, legt Frank uit. “Gedrag waarvan de vermeende pleger zich lang niet altijd bewust is, maar wel vervelend en zelfs schadelijk kan zijn voor betrokkenen.”

Naast één-op-éénhulp maken Frank en zijn collega-vertrouwenspersoon jaarlijks een rapportage van alle meldingen en klachten van studenten. Hierin brengen ze advies uit aan de directie over wat er qua preventie en deskundigheidsbevordering nodig is. Docenten en ondersteunend personeel van ROC Noorderpoort kunnen bij onveilige situaties overigens zelf terecht bij een externe vertrouwenspersoon.

Binnen het ROC Noorderpoort zijn zo’n **25 vertrouwenspersonen** werkzaam, verdeeld over de locaties. Sommige locaties hebben er twee, sommige zelfs drie. Ze komen vier keer per jaar bij elkaar tijdens netwerkbijeenkomsten.

Frank Huiting

Organisatie rondom sociale veiligheid

Frank en zijn collega werken binnen school nauw samen met verschillende andere functionarissen die zich met sociale veiligheid bezighouden. De belangrijkste persoon voor elke student is de studieloopbaanbegeleider (SLB’er). Als het gaat om sociale onveiligheid is op ROC Noorderpoort de SLB’er vaak het eerste aanspreekpunt voor een student. De functie van SLB’er wordt op de school veelal door de mentor vervuld. Daarnaast heeft de school een begeleidings- en adviesteam (BAT) dat voor individuele studenten bekijkt welke passende ondersteuning nodig is.

Ook zijn er mediators aanwezig en is er contact met externe experts bij onder meer de GGD, de gemeente, de leerplichtambtenaar, sociale wijkteams en soms de zedenpolitie. “Ook kunnen we ouders betrekken, al ligt dat op het mbo minder voor de hand dan in het basis- en voortgezet onderwijs”, zegt Frank.

Instellingsbreed heeft ROC Noorderpoort een coördinator sociale veiligheid die zich met name bezighoudt met beleid. Teammanagers bieden docenten ondersteuning op velerlei gebieden, waaronder sociale veiligheid. Ook werkt ROC Noorderpoort met aandachtfunctionarissen. >>>

Frank: “De één heeft bijvoorbeeld de portefeuille van ‘Veilig thuis’, de ander is aanspreekpunt voor de wijkagent.

Ook als het gaat om onveilige thuisituaties gaan we als vertrouwenspersoon het gesprek aan met de betreffende student en verwijzen we door naar de collega die aanspreekpunt is voor dit onderwerp. Zo nodig betrekken we externe deskundigen.”

Objectief reflecteren

Frank vindt seksueel grensoverschrijdend gedrag een belangrijk en actueel thema. “Het bespreken van seksualiteit begint bij de persoonlijke opvattingen en ideeën over seksualiteit van de onderwijsprofessional”, vertelt Frank. “Hoe kijk je persoonlijk naar dit onderwerp? Hoe sta je tegenover het bespreekbaar maken in de klas of groep, met leerlingen en studenten? Wat betekent jouw houding voor de wijze waarop je dat doet? De meningen en gevoeligheden rond dit thema lopen erg uiteen, ook bij docenten. Veel mensen zijn geneigd snel een mening te vormen. Dat heeft gevolgen voor vermeende plegers en slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag. Ook de (sociale) media spelen een belangrijke rol

bij meningsvorming. Objectief kunnen reflecteren is belangrijk en zelfs fundamenteel. Daar moet je het in je team over hebben, anders blijft het in de taboesfeer en dat is niet goed voor leerlingen en studenten die zich onheus bejegend voelen of te maken krijgen met seksueel grensoverschrijdend gedrag.”

(Ver)oordelen gaat snel, is de ervaring van Frank. Het is zijn overtuiging dat je te allen tijde onrust moet voorkomen, omdat de situatie anders kan escaleren. “Maar”, zegt hij, “in de eerste plaats gaat onze aandacht uit naar studenten die te maken hebben gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hoe kunnen we hen het beste helpen en hun gevoel van veiligheid en vertrouwen herstellen? Daarom luisteren we altijd goed naar iedere student die bij ons komt. We helpen bij het contact met eventuele hulpverleners. Dat kan gaan van een gesprek tussen betrokkenen tot een officiële klacht of aangifte en professionele hulptrajecten.” Als vertrouwenspersonen treden Frank en zijn collega nooit op als bemiddelaar. Ze behartigen immers de belangen van de student in kwestie.

Externe expertise

Bij een melding over vermeend seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben Frank en zijn collega de ervaring dat samenwerken met externe partijen zoals de GGD en de zedenpolitie aan te raden is. Frank: “Zo sta je er als school niet alleen voor. De expertise op dit gebied is bij deze organisaties doorgaans veel groter. Niet alleen gaan ze met de melding aan de slag, maar ook geven ze professioneel advies en dat is van cruciaal belang om maatschappelijke onrust tegen te gaan. Je wil recht doen aan alle betrokkenen, maar je wil geen escalatie. Daar de juiste balans in vinden, is lastig. Ook omdat je met allerlei mechanismen te maken hebt zoals taboe, waarheidsvinding, kennis en handelingsverlegenheid. Overigens is het goed om je te realiseren dat de zedenpolitie niet enkel op strafrechtelijk gebied actief is. Ze hebben ook veel expertise met betrekking tot het begeleiden van situaties die tot maatschappelijke onrust kunnen leiden. Datzelfde geldt voor de experts van de GGD.”

Bovendien is School & Veiligheid een goede partner, zegt Frank. “Ook daar zijn deskundige medewerkers die de procedures en protocollen goed kennen. School & Veiligheid fungeert voor mij als een soort achterwacht die ik altijd kan benaderen om te overleggen over bijvoorbeeld een volgende stap. Ze geven bruikbaar advies. Omdat je op deze wijze van alle kanten wordt geïnformeerd, kun je weloverwogen besluiten nemen.”

Juist de input van externe samenwerkingspartners blijkt telkens van grote waarde, ervaart Frank. Zijn advies aan andere vertrouwenspersonen: “Kijk ook buiten school om te bepalen wat de beste interventie is. Een informatief gesprek met een externe partij kan zo waardevol zijn. Zeker als het gaat om een complex en gevoelig thema als seksueel grensoverschrijdend gedrag.”

Advies voor collega's in het primair en voortgezet onderwijs

Basisscholen en middelbare scholen zijn over het algemeen kleiner dan mbo-scholen. Toch is veel vergelijkbaar, meent Frank. Zijn advies om ook externe partijen te betrekken geldt daar misschien nog wel meer. “Binnen kleinere organisaties heb je vaak meer met groepsdynamica te maken. Dan kan het juist verstandig zijn om je oor te luister te leggen bij externe experts. Een oordeelloze kijk op de situatie kan van levensbelang zijn. Stap niet in de valkuil dat je aan waarheidsvinding gaat doen. Dat is niet aan de school. Gaat het om vermeende strafbare feiten, dan is het aan de politie om de waarheid boven tafel te krijgen. En realiseer je, ook bij lichtere zaken kunnen de gevoelens voor een individu heel zwaar wegen.”

Hij vervolgt: “Kijk als school ook naar je eigen standpunten over zaken die kunnen plaatsvinden. Ga het gesprek in je team aan over heikele thema's die (het gevoel van) sociale veiligheid op school kunnen bedreigen, neem daarover een professioneel standpunt in en zorg voor breed draagvlak. Stel protocollen op en maak duidelijke afspraken binnen de school over wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft en wanneer je deze persoon betreft.”

Op basis- en middelbare scholen zijn ouders nauwer betrokken bij hun kinderen dan op het mbo. Daar kan veel emotie bij zitten, weet Frank. “Geef ze erkenning en ruimte”, adviseert hij. “Doe recht aan het verhaal en de ervaringen die er zijn. Dat kan misschien lastig zijn, ook met het oog op de reputatie van de school.”

Tot slot weet Frank hoe belangrijk het is om te evalueren. “Maak daar afspraken over. Ga met elkaar na of jullie de situatie goed hebben ingeschat en het probleem voor alle partijen goed hebben aangepakt. Er zijn altijd leermomenten en verbeterpunten, die zijn het meest betekenisvol.” ■

Leidraad en handreiking over vertrouwenswerk

School & Veiligheid heeft een gratis leidraad ontwikkeld om schooldirecties en beleidsmakers te ondersteunen bij het opzetten van het vertrouwenswerk. Naast aandacht voor het goed beleggen van rollen en taken, biedt de leidraad ook handvatten voor hoe je dat werk in de school zo organiseert dat leerlingen, ouders en medewerkers sneller uitkomen bij die medewerker die hen kan helpen. Ook biedt dit tips om melders en klagers een plek te geven waar hun vertrouwen in de schoolaanpak kan worden hersteld. De Leidraad ‘Vertrouwenswerk op school’ is er voor het primair onderwijs, voorgezet onderwijs en het mbo.

[Scan de QR-code om de drie verschillende versies gratis te downloaden:](#)

Daarnaast heeft School & Veiligheid ‘Handreiking voor vertrouwenspersonen in het onderwijs’ ontwikkeld. Dit is een praktisch handboek en naslagwerk met alle informatie die je nodig hebt om je functie uit te kunnen voeren. Ook deze is geschikt voor het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

[Scan de QR-code om de handreiking gratis te downloaden:](#)

